

Олег ДОЛЬНИЦЬКИЙ

АНДРІЙ ШУРИНОК – ВИДАТНИЙ ДИТЯЧИЙ ХІРУРГ

Андрій Романович Шуринок народився 3 листопада 1894 р. у селі Стрижавка (суч. – Стрижівка) Коростишівської волості Київської губернії (нині – Коростишівський район Житомирської області) у селянській родині [1]. Родина була багатодітною: Наталя, Уляна, Анфіса, Віра, Іван, Григорій, Андрій та Степан.

1916 р. Андрій Шуринок закінчив учительську семінарію в м. Коростишеві й працював на вчительській посаді в рідному селі, у м. Брусилові та м. Коростишеві. Того ж року був покликаний на військову службу як рядовий 35-го піхотного полку (м. Феодосія), а 1917 р. його, як народного вчителя, демобілізували. У ті буремні роки на цьому його військова служба, однак, не закінчилася: з особової справи Андрія Романовича Шуринка дізнаємося, що в 1918 р. йому довелося ще «бути три місяці рядовим Повстанської Армії проти Гетьмана».

1918 р. Андрій Шуринок вступив на природничий факультет Київського університету св. Володимира, з якого був переведений 1920 р. до Київського медичного інституту. Навчання в медичному інституті закінчив 1925 р., після чого проходив лікарське стажування (1925-1926) у Залізничній лікарні Києва.

Жадоба до знань і любов до хірургії заставляють Андрія вступити 1926 р. до клінічної ординатури при кафедрі факультетської хірургії КМІ. Щоби вижити у період післявоєнної економічної розрухи, що охопила всю країну, молодий лікар Шуринок працює без відпочинку і без вихідних днів. В архівних матеріалах особової справи А.Р.Шуринка зберігається «Довідка», підписана директором факультетської клініки професором Є.Г.Черняхівським, який засвідчує, що «Ординатор Шуринок при щоденній нормальній праці ніс добові варти в клініці без днів відпочинку після варт.... Усього з 1-

го вересня до цього часу (до 23.04.1929) мав добових варт 60. Окрім того орд. Шуринок працював по святкових (днях) та неділях по 3-4 години».

1929 р. А.Р.Шуринок закінчив клінічну ординатуру (1,5 року при кафедрі спеціальної хірургії й 1,5 року при кафедрі факультетської хірургії КМІ) і отримав скерування на посаду головного лікаря й одночасно завідувача хірургічного відділення Рокитнянської районної лікарні Київської області. Зі спогаду Лесі Андріївни Шуринок відомо, що в роки голодомору в Україні (1932-1933) Андрій Шуринок, піклуючись, «щоби його пацієнти не повмирали з голоду», сховав у лікарні запас пшениці, але схованку знайшли й зерно реквізували.

З тих давніх літ, коли Андрій Шуринок працював практичним лікарем на периферії, зберігся його україномовний рукопис доповіді «Випадок пластики феморального кільця fascia lata при великій защемленій стегенній килі (1929)» – одна з його перших неопублікованих наукових праць, що була виголошена на лікарській конференції. У доповіді молодий лікар відважився повідомити про свій новий підхід до хірургічного лікування стегнових гриж. Вражає чистота його української мови, правильна україномовна медична термінологія, характерна для 30-х років минулого століття («стегенна кила», «операція під етеровим наркозом», «защемлений чепець», інші). Опис операції завершується приміткою автора, що в доступній літературі він не знайшов аналога описаній операції, однак, не будучи твердо впевненим у цьому, обмовляється: «коли такий спосіб (пластики) де-небудь описаний, то прошу у зборів пробачення». У словах автора відчувається обережний підхід до визначення наукового пріоритету – це стане прикметною рисою його наукової діяльності й цьому він повчатиме своїх учнів та колег.

1932 р. Андрій Шуринок був обраний за конкурсом асистентом хірургічної кафедри. У заяві на ім'я директора Київського інституту охорони здоров'я (так на той час називався КМІ) Андрій Шуринок написав: «Вважаю себе за цілком підготовленого до цієї роботи», що дійсно відповідало його кваліфікації.

Перші наукові публікації Андрія Шуринка (1929-1937) були присвячені поліморфній тематиці («Про ехінокок жовчевого міхура» [2], «Про екзостозну дисплазію росткових хрящів кісток», «До питання про патогенез та симптоматологію мезентеріальних кист»). Вони свідчать, що автор ще не визначився з вибором тематики, яка могла би стати підґрунтям для поважного дисертаційного

дослідження.

На початку 30-х років минулого століття перед молодим асистентом хірургічної кафедри повстало питання вибору наукової теми для кандидатської дисертації. Його увага зосереджується на гострому апендициті – проблемі вічно актуальній, яка ніколи не втрачати своєї актуальності, особливо, у дитячій хірургії. Особливу увагу Андрія Романовича привертають рідкісні форми розташування ілеоцекального відділу кишечника, з чим нерідко стикається він у своїй практичній роботі – саме вони являються причиною запізнілої діагностики гострих апендицитів та їх тяжких ускладнень.

Виникло питання, що є причиною нетипового розташування ілеоцекального відділу кишечника. На думку Андрія Шуринка, це можна з'ясувати тільки в аспекті ембріогенезу кишечника, отже потрібні анатомічні дослідження і він розпочинає їх на кафедрі нормальної анатомії КМІ під пильним оком професора Михайла Сергійовича Спірова, вченого-анатома зі світовим ім'ям. Три роки копіткої праці в анатомії (досліджено понад 140 ембріонів і плодів та 136 трупів дітей і дорослих) плюс набутий клінічний досвід хірурга дали Андрію Шуринку ключ до розуміння розвитку кишечника, можливих варіантів його розміщення і стали теоретичною базою в його практичній діяльності.

Результати своїх анатомічних досліджень Андрій Шуринок опублікував у статті «До питання про рідкісні форми положення ілеоцекального відділу кишечника людини» [3] і 1936 року захистив на Ученій Раді Київського медичного інституту кандидатську дисертацію на тему: «Про положення й прикріплення ілеоцекального відділу кишечника людини у світлі вчення про розвиток його». Праця, викладена українською мовою на 34 сторінках машинописного тексту, містить оригінальні, власноручно виконані малюнки анатомічних препаратів. У списку літератури – 75 джерел вітчизняних та зарубіжних авторів.

Наведемо лишень деякі основні тези цього ґрунтовного анатомічного дослідження. В ембріональному періоді, стверджує Андрій Шуринок, «ілеоцекальна петля» знаходиться спочатку разом з тонким кишечником у «фізіологічній пупцевій грижі» з лівої сторони від клубка петель тонкого кишечника, опускається в черевну порожнину однією з останніх петель і розмішується трохи нижче пупка. На 4-му міс. внутрішньоутробного розвитку плода ілеоцекальний відділ розташовується в безпосередній близькості до «нижньої поверхні правої частини печінки». Але «коли з тих або

інших причин ілеоцекальний відділ кишечника не попаде в щілину між правою частиною печінки і правою стороною клубка петель тонкого кишечника під печінку, він може далі залишатися спереду петель тонкого кишечника з ростом цього проксимального відділу в довжину може пересуватись в ліву половину живота» [4]. Так виникає лівобічне розміщення ілеоцекального відділу кишечника.

На 4-5 міс. ілеоцекальний відділ товстого кишечника проходить назад і прирощується до задньої черевної стінки в ділянці нирки. Пізніше, на 7-9 міс., коли відбувається інтенсивний ріст товстого кишечника, ілеоцекальний відділ кишечника зміщується латерально до бічної стінки живота й опускається в fossa iliaca dex., а у випадках мобільності ще нижче – в малий таз, або навіть у fossa iliaca sin.

На підставі проведених досліджень Андрій Шуринок стверджує, що причиною аномального розміщення ілеоцекального відділу кишечника найчастіше є відсутність фіксації ободової кишки у цілому або різних його частин в ембріональному періоді розвитку. До «підвертання» ілеоцекального відділу під задню поверхню colon ascendens спричиняється прирощений до задньої стінки черевної порожнини appendix, який гальмує опускання його, а причиною «закидання» ілеоцекального відділу дном сліпої кишки догори найчастіше є розміщення colon pelvinum у fossa iliaca dex., наприкінці внутрішньоутробного періоду і в перші роки дитячого віку. Положення червоподібного відростка щодо очеревини може бути інтра-, мезо- та екстраперитонеальним [5].

Досконале знання анатомії органів черевної порожнини, зокрема, розвитку кишечника ембріонів, плодів та дітей, стануть вирішальним фактором при виборі Андрієм Шуринком нового напрямку майбутньої діяльності в якості дитячого хірурга.

Передвоєнний період (1937-1941) характеризується затуханням наукової діяльності молодого вченого, асистента Андрія Шуринка – усього дві наукові публікації за п'ять років. Ці роки співпадають з розгулом сталінської політики тотальної русифікації й знищення інтелігенції в Україні. Страх перед репресіями, а можливо і відчуття «провини» перед комуністичною владою за поширення друкованих праць рідною мовою (адже Андрій Шуринок був співавтором україномовного «Практичного словника медичної термінології»), були причиною тої «наукової мовчанки». Андрій Шуринок не був прихильником комуністичного режиму, він на все життя залишився безпартійним (в анкеті напише – «непартійним»), а це було

унікальним явищем у радянській вищій школі, яка вимагала від викладачів ідейного виховання молоді в комуністичному дусі й з недовірою ставилася до безпартійних.

У чорні роки нищення української інтелігенції (1937-1941) загроза репресії нависла над Андрієм Шурином та його сім'єю: йому інкримінують близькість до родини Варвари Любченко, сестри відомого комуністичного діяча і «ворога народу» П.П. Любченка, розстріляного органами НКВС. Андрія Шурина щоденно викликають на допити і кожен раз він прощається з сім'єю – життя стає нестерпним, кожна хвилина, і вдень, і вночі, наповнюється жахом очікуваного арешту, відчуттям неминучої трагедії.

1939 р. Андрій Шуринок представив до Ученої Ради КМІ для присудження вченого звання доцента три наукові публікації: «Питання про екзостозну дисплазію росткових хрящів» (1929), «Про ехінокок жовчового міхура» (1929), «До питання про рідкі форми положення ілеоцекального відділу кишечника у людини» (1936), кандидатська дисертація. Роботи ці були прорецензовані відомими вченими, професорами КМІ І.В.Студзинським (каф. оперативної хірургії й топографічної анатомії), Корховим І.П. (каф. госпітальної хірургії) та Кривим О.П. (каф. факультетської хірургії).

Представляємо фрагмент оцінки цих робіт і їх автора з уст видатного радянського хірурга того часу, майбутнього дійсного члена Академії медичних наук СРСР, проф. О.П.Кривова, яка свідчить про авторитет Андрія Шурина, як хірурга і вченого.

«Я давно лично знаю Андрея Романовича Шурина, как по Хирургическому обществу, так и по клинике детской хирургии в больнице им. Калинина, где одно время я был консультантом, и знаю как научного работника, владеющего методами анатомического исследования, что дает ему возможность в каждом клиническом случае подвести анатомический фундамент. Считаю, что доктор Шуринок вполне достоин звания доцента клинической хирургии».

20 квітня 1939 р. Учена Рада КМІ одностайно проголосувала за присудження А.Шуринову вченого звання доцента.

У 1939-1945 роках Андрій Шуринок був мобілізований до Червоної Армії, став провідним військовим хірургом польових шпиталів: 1939 р. він брав участь у кампанії зайняття Західної України, 1940 р. перебував на фінському фронті, а в період Великої Вітчизняної війни (1941-1945) – від першого і до останнього дня війни – на фронтах діючої армії. Набутий ним досвід військового хірурга ще більше розширив його кругозір і був використаний після

війни у практичній діяльності.

Демобілізований з лав Червоної Армії 21 березня 1946 року, повернувся до Києва, знайшов свою родину (дружину Лідію Євграфівну та дочку Лесю, які пережили у злидених умовах і страху за своє життя німецьку окупацію), і 1-го квітня 1946 р. подав заяву на ім'я директора КМІ з проханням відновити його на посаді доцента факультетської хірургії КМІ. Тут він працюватиме менше року – до лютого 1947 р.

18 лютого 1947 р. Андрій Шуринок перейшов на посаду доцента кафедри дитячої хірургії КМІ. У наказі КМІ від 25 лютого того ж року за № 81 його перехід так пояснювався: «... у зв'язку з перевантаженням роботи на кафедрі дитячої хірургії». Кафедра дитячої хірургії, дійсно, мала велику потребу в лікарських і викладацьких кадрах, «доморощених» кваліфікованих працівників було обмаль, до того ж, Андрій Романович на той час мав уже репутацію досвідченого дитячого хірурга. Завідувач кафедри проф. А.Я.Шефтель (за фахом – дитячий ортопед) повернувся з евакуації ослабленим, часто хворів. Перехід на кафедру дитячої хірургії остаточно визначив подальшу долю А.Р.Шуринка, як хірурга, вченого й педагога.

У перші післявоєнні роки (1947-1952) Андрій Шуринок, який набув в евакогоспіталях ще й досвіду з воєнно-польової хірургії, повертається до наукової, практичної й педагогічної діяльності в якості доцента кафедри дитячої хірургії, на якій викладає воєнно-польову хірургію студентам педіатричного факультету Київського медичного інституту.

У складі кафедри дитячої хірургії того часу було 8 працівників: доцент А.Р.Шуринок, доцент М.М.Басс, асистенти (без ученого ступеня) І.М. Янкевич, Г.Т.Тарасенко, О.Д.Рудих, два лаборанти й служитель.

Уже з перших днів завідування кафедрою перед Андрієм Шуринком повстає питання про докторську дисертацію. Багатий клінічний досвід лікування хірургічної патології у дітей, плюс невикористаний запас наукових анатомічних матеріалів довоєнного й післявоєнного періоду, допомагають вирішити проблему в короткий час, – потрібна лише сучасна література, тому він їде в Москву, працює в медичній бібліотеці й бере трьохмісячний творчий відпуск для оформлення дисертації.

Докторську дисертацію А.Р. Шуринок захистив 17 листопада 1955 р. на засіданні Ученої Ради КМІ на тему «Методика дослідження

больових ознак у дітей із хронічними апендицитами та її анатомо-фізіологічне обґрунтування».

Фундаментальне дослідження базувалося на досвіді лікування 466 дітей з хронічними апендицитами, на аналізі анатомо-топографічних особливостей ілеоцекального відділу з червоподібним відростком у 300 ембріонів й плодів, у 400 трупів дітей й дорослих, а також на вивченні анатомічного взаємовідношення ілеоцекального відділу і периферичних нервів попереково-крижового сплетення у 126 трупів.

Проблема «хронічного апендициту у дітей» була на той час більше ніж зловбоденною: запізнена й неадекватна діагностика гострого апендициту призводила до гнійних ускладнень, до переходу запального процесу в хронічну форму, летальних наслідків, а головна причина цього всього приховувалася у відсутності спеціалізованої хірургічної допомоги дітям, хірургічних дитячих відділень та неузаконенні дитячої хірургії, як фаху.

У систему дослідження дитини з хронічним апендицитом Андрій Романович вводить (вперше!) методику дослідження подразнень периферичних нервів поперекового-крижового сплетення і регіонарного ілеоцекального судинно-нервового пучка.

Невралгії й неврити периферичних нервів попереково-крижового сплетення можуть супроводжувати апендицити, але можуть бути й їхніми ознаками при хронічних формах. Андрій Шуринок був першим, хто описав реакцію периферичних нервів на запальний процес червоподібного відростка.

ВАК СРСР затвердила своєю постановою від 4 травня 1957 р. А.Р.Шуринка у вченому ступені доктора медичних наук, а Учена Рада КМІ своєю постановою від 27 березня 1958 р. вибрала за конкурсом А.Р.Шуринка завідувачем кафедри дитячої хірургії КМІ. 24 грудня 1958 р. ВАК СРСР затвердила А.Р.Шуринка у вченому званні професора по кафедрі дитячої хірургії.

Новий етап у розвитку кафедри й клініки дитячої хірургії КМІ розпочався в 1957 р. Тоді кафедра дитячої хірургії КМІ перейшла на нову клінічну базу до Дитячої спеціалізованої лікарні м. Києва № 14, яка нині називається Українською дитячою спеціалізованою лікарнею «Охматдит».

Кафедра отримала окремий двоповерховий корпус, в якому розміщувалося відділення ургентної й планової дитячої хірургії, операційна, перев'язочна (чиста, гнійна), прийомний покій, рентген-кабінет, гіпсовочна кімната, кабінет професора, невелика лекційна

аудиторія.

У складі кафедри на той час працювали: професор А.Р.Шуринок, доцент М.М.Басс, асистенти кандидати медичних наук Г.Т.Тарасенко й О.Д. Рудих, старший лаборант Е.Й.Кулик та лаборант М. Гаркавенко. В 1958 р. Г.Т. Тарасенко перейшла на постійну роботу до Інституту педіатрії, акушерства й гінекології, а О.Д.Рудих – в Опіковий центр. 1958 р. до штату кафедри зараховано на посаду асистента канд. мед. наук М.Б.Сітковського і канд. мед. наук О.В.Дольницького. Останній у 1957-1960 рр. працював на посаді зав. травматологічним відділенням (2 палати) у складі дитячої хірургічної клініки.

Перебування кафедри дитячої хірургії КМІ у складі багатопрофільного педіатричного центру України, яким являлася Дитяча спеціалізована клінічна лікарня м. Києва (головний лікар – заслужений лікар УРСР, к.м.н. Т.П.Новікова), на базі якої розташовувалася низка підрозділів інших науково-дослідних і кадрових інститутів, створювало сприятливі умови для розвитку дитячої хірургії. Лікарня була оснащена рядом лабораторій, мала свою амбулаторію, куди зверталися діти з різними захворюваннями з України й інших республік СРСР. На базі лікарні працювала низка видатних фахівців із різних галузей педіатрії, лікарня славилася своїми успіхами.

У дитячій хірургічній клініці на той час працювали досвідчені лікарі А.М.Бакланова, Х.І.Фельдман, Н.І Чернецька, Е.К. Яцимірська, О.І.Третьякова, інші – вони створювали основний кістяк клініки, доглядали важко хворих дітей, чергували в ургентні дні, передавали свій досвід молодим лікарям.

Ортопедо-травматологічна служба клініки перебувала спочатку в зародковому стані (дві палати), але вже в 1964 р. при сприянні Андрія Романовича відкрито ортопедо-травматологічне відділення на 60 ліжок.

Професор Андрій Шуринок особливу увагу приділяв підготовці молодих лікарів: навчав, наставляв, давав поради, тішився їхнім успіхам, допомагав налаштувати побут. Так, родині автора (О.Дольницького), яка проживала на той час у скрутних побутових умовах, він допоміг отримати двокімнатну квартиру. Для себе особисто Андрій Шуринок ніколи нічого не просив і нічого не придбав, його родина, у складі семи осіб, багато років проживала в маленькій тісній квартирі на вул. Чкалова.

У шістдесяті роки минулого століття на кафедрі дитячої

хірургії Київського медичного інституту підготовку й путівку в життя отримала ціла плеяда молодих, а нині вже відомих дитячих хірургів – аспіранти кафедри: Ю.П.Кукуруза (нині д.м.н., професор, зав. кафедри дитячої хірургії НМУ ім. М.І.Пирогова, м. Вінниця), Б.В.Доманський (д.м.н., професор, керівник клініки хірургії печінки Лікарні швидкої допомоги), В.Я.Радіоненко (к.м.н., асистент кафедри дитячої хірургії НМУ), В.П.Рой (д.м.н. професор кафедри госпітальної хірургії КМІ), Л.М.Дірдовська (к.м.н., асистент каф. дитячої хірургії КМІ), інші.

Під керівництвом Андрія Романовича була створена перша Київська наукова школа дитячих хірургів (3 доктори медичних наук і 12 кандидатів медичних наук). Залучалися до наукової роботи й практичні лікарі клініки: Ф.І.Фельдман, А.М.Бакланова, О.І.Третьякова, П.Е. Полтавець, В.Г.Чернявська, інші.

Михайло Менделевич Басс, доцент кафедри, наприкінці 50-х років завершить свій капітальний труд – докторську дисертацію – клінічне й експериментальне дослідження «Діафрагмальні грижі й заміщення поширених дефектів діафрагми» (1959). Особливість даного труда – в його капітальності – це п'ятитомна праця, у якій тільки список опрацьованої автором літератури займає 227 сторінок окремого тому.

Упродовж трьох років, починаючи від першої операції (8 квітня 1959 р.), професором Шуриноком було прооперовано методом Грекова-Свенсона 37 дітей з хворобою Гіршпрунга. Переважна більшість їх – діти із запущеними формами хвороби у віці від 7 до 18 років, із хронічною інтоксикацією організму, виснажені, із величезним животом, переповненим каловими масами, із явищами гіпотрофії й часткової непрохідності. Кафедра й клініка дитячої хірургії Київського медичного інституту стала піонером в освоєнні хірургічного лікування хвороби Гіршпрунга в Україні. Наступники Андрія Шуринка (професори М.Б.Сітковський і, особливо, Д.Ю. Кривченя та його учні) деталізували, розвинули й поглибили оперативні методи лікування цієї важкої хвороби у дітей.

Другою важливою проблемою дитячої хірургії, до якої професор Шуринок зробив вагомий науковий внесок, була хірургічна стафілококова інфекція у дітей: щорічно збільшувалося число дітей з важкими гнійно-запальними процесами. У зв'язку з цим клініка дитячої хірургії під керівництвом Андрія Шуринка розробила й ввела в практику низку організаційних й нових лікувальних засобів, які були направлені на зменшення негативних наслідків від агресивної дії

патогенної флори. Питання про стафілококову інфекцію виносяться на обговорення широкої медичної громадськості (3-й з'їзд лікарів педіатрів УРСР, 1961; 2-а конференція дитячих хірургів УРСР, 1963; 1-а Всесоюзна конференція дитячих хірургів, Москва, 1965).

Особливо плідним виявилось наукове співробітництво Андрія Шуринка з Петром Волосовцем, високоєрудованим науковим співробітником Науково-дослідного інституту мікробіології ім. Гамалії. Останній, маючи чималий клінічний досвід, забезпечив виконання кваліфікованих мікробіологічних досліджень при стафілококових ураженнях у дітей, вперше впровадив у практику лікування уражень м'яких тканин у дітей нові антибіотики, до яких ця грізна інфекція виявилася чутливою.

Кафедра дитячої хірургії під керівництвом Андрія Шуринка організувала в 1960-1967 рр. ряд науково-практичних конференцій, які були присвячені стафілококовим ураженням дітей (Київ, Житомир, Чернігів) [6, 7, 8].

У першій половині 60-х років минулого століття в Києві різко почав зростати дитячий травматизм, що було пов'язане зі збільшенням автомобільного парку й невідповідністю до того зростання профілю вуличних магістралей. Велике багатомільйонне місто не мало на той час дитячого травматологічного відділення для стаціонарного лікування дітей з гострою травмою, діти поступали в хірургічні та травматологічні відділення для дорослих; амбулаторна травма обслуговувалася в кількох районних травматологічних пунктах. У Київському науково-дослідному інституті ортопедії концентрувалася велика кількість дітей з негативними наслідками некваліфікованого лікування травм з усієї України (ішемічна контрактура Фолькмана, ампутації кінцівок, неправильне зрощення переломів, різноманітні задавлені наслідки ушкодження дитячої кисті).

Київським міським відділом охорони здоров'я було піднято питання про відкриття дитячого травматологічного відділення, завданням якого мало бути надання кваліфікованої ургентної й планової допомоги дітям із травмами й ортопедичними захворюваннями. Вибір місця для відділення впав на Дитячу спеціалізовану лікарню і 24 червня 1964 р. у складі лікарні воно було відкрите в окремому приміщенні на 60 ліжок. За рекомендацією Андрія Шуринка, науковим керівником відділення і відповідальним кафебри за лікувальну роботу відділення призначено доцента Олега Дольницького. За останні 40 років травматологічне відділення набуло

вагомого авторитету в гроні багатьох інших спеціалізованих відділень знаменитої Дитячої лікарні «Охматдит», якій виповнилося 110 років із дня її заснування.

3-го листопада 1964 р. Андрію Шуринку сповнилося 70 років. Свій ювілей він зустрів в оточенні рідних, близьких друзів, вдячних співробітників і учнів, вони висловлювали йому глибоку шану й зичили дорогому Ювіляру доброго здоров'я й плідної діяльності.

Діяльність Андрія Шуринка – приклад відданого служіння Батьківщині, відзначена орденами Вітчизняної війни II-го ступеня, Червоної зірки, Трудового Червоного Знамені, присвоєне почесне звання заслуженого діяча науки УРСР.

Надзвичайна працездатність, великі організаторські здібності, плідна наукова діяльність висунули Андрія Шуринка в гроно видатних дитячих хірургів минулого століття.

Наприкінці 1968 р. Андрій Шуринок тяжко захворів (інфаркт міокарду) і 14 січня 1969 р. відійшов у вічність. Поховали А.Р.Шуринка на Байковому кладовищі, сектор № 9.

Після смерті за рішенням Міського виконавчого комітету м. Києва на будинку, де розташовувалася клініка дитячої хірургії Дитячої спеціалізованої лікарні, встановили меморіальну дошку в пам'ять видатного українського дитячого хірурга професора, заслуженого діяча науки УРСР Андрія Романовича Шуринка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шуринок А.Р. Автобіографія / А.Р.Шуринок // Київ: ДАК. – Ф.Р. – 352. – Оп. 43. – Спр. 414. – Арк. 20.
2. Ж. Українські медичні вісті, 1929, № 2-3.
3. Праці Київського медінституту. К, 1936, № 3.
4. Шуринок А.Р. До питання про рідкі форми положення ілеоцекального відділу кишечника людини / А.Р.Шуринок // Праці Київського медінституту. – К, 1936, № 3. – С. 169.
5. Шуринок А.Р. Про положення і прикріплення ілеоцекального відділу кишечника людини в світлі учення про розвиток його / А.Р.Шуринок // Праці молодих вчених. – К. – 1936. – С. 178-199.
6. Шуринок А.Р. Стафилококковая инфекция у детей. Сборник научных работ под редакцией А.Р.Шуринка. – Киев, 1963.
7. Шуринок А.Р. Хирургические стафилококковые заболевания у детей. Тезисы докладов 3 съезда врачей-педиатров УРСР / А.Р.Шуринок. – Киев, 1961.
8. Шуринок А.Р. Назревшие вопросы хирургической стафилококковой инфекции у е. Тезисы докладов II Украинской научно-практической конференции по вопросам хирургии детского возраста / А.Р.Шуринок. – Киев, 1965.